

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרב ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת בראשית תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
19:40	18:58	* 18:09	י-ם
19:37	18:56	18:06	ת"א
19:38	18:57	18:07	חיפה
19:39	18:58	18:08	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:49

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת בראשית תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך - חומש בראשית

- 1 ..... נשמה שנתת בי טהורה
- פניני אור החיים הקדוש:
- 6 ..... חושך בארץ ולא בשמים!
- פרשה למעשה:
- 8 ..... בתחבולות תעשה לך מלחמה
- 13 ..... רמזים בתיבת "בראשית"
- 14 ..... אוצרות ה'
- 16 ..... הזמן - מכלל הנבראים
- 17 ..... "מה יגידו???"
- 18 ..... התורה - ה'קושאן' של עם ישראל
- 19 ..... מבחן האמונה
- 20 ..... דבר דבור על אופניו
- 21 ..... אחרי הלילה בא היום
- 23 ..... עץ הדעת - שורש כל מצוות התורה
- 24 ..... מדוע נברא היצר הרע?

נשמה שנתת בי טהורה

זעיר מהבורא, והיא מהווה את מהותו ורוחניותו של האדם.

וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאָפָיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה (בראשית ב, ז).

גם בגויים יש חלקיק נפש מסוים, וגם עליהם נאמר "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", אך אין בהם נשמה. נשמת היהודי חוצבה ממקום טהור. "אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה" - רק עם ישראל זכו לחלק הגבוה ביותר של הנשמה.

הגמרא (יבמות כב, ע"א) אומרת: "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי".

שואל גאון עוזנו, האי תנא ירושלמאה, הרב חיד"א (פתח עיניים יבמות מח ע"ב): לכאורה היה צריך להיות כתוב גוי שהתגייר, כי רק לאחר שהתגייר הוא מכונה גר. מדוע, אם כן, כתוב "גר שנתגייר"?

האדם מורכב מגוף ונשמה. הבורא יצר את אדם בצלמו כדמותו עפר מן האדמה, "וַיִּפַּח בְּאָפָיו נְשָׁמַת חַיִּים" הכניס בו רוח ויצר בו נשמה.

"תפקידנו לשמור על

נשמתנו שתהא טהורה

כפי שניתנה לנו. כל

חטא - פוגם בנשמה

ומטמא אותה"

אומרים רבותינו (זוהר בראשית כז ע"א): "מאן דנפח - מדיליה נפח". אדם שמנפח בלון בהבל פיו, מה יש בתוך הבלון? הבל פיו של האדם הנופח. כעין בחינה זו, נשמת החיים

שישנה באדם היא חלק ממנו יתברך, כי היא אותה רוח שנפח בו ה' בעת בריאתו. הקב"ה, כביכול, נפח חלקיק מפנימיותו ומעצמותו באדם.

הנשמה שבאדם היא, אפוא, חלקיק

לאחר מכן ברא הקב"ה את האשה - "עזר כנגדו". יש אומרים שאדם הראשון נברא 'דו פרצופין' (ברכות סא ע"א), כלומר, פרצוף שלו מצד אחד, ופרצוף האשה מאחוריו. הקב"ה הפיל תרדמה על האדם, ואז נטל אחת מצלעותיו, ושב וסגר את גופו בבשר. כך נוצרה האשה.

עוד בטרם בריאת האשה, הניח הקב"ה את האדם בגן עדן. היה לו כל טוב שבעולם: "היו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין" (סנהדרין נט ע"ב).

אמר לו הקב"ה: "מכל עץ הגן אכול תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות". הכל נועד עבור האדם, מלבד דבר אחד שנאסר עליו - "עץ הדעת טוב ורע".

ומבאר: גוי זה, שפתאום נפשו חשקה להיות ישראל, מעולם לא היה גוי. הוא אומנם התגלגל בגוף של גוי, אך נשמתו עמדה למרגלות הר סיני בין היהודים, ושייכת היא לעם היהודי.

לכן אומרים עליו "גר שנתגייר" - הוא כבר היה גר קודם לכן, נשמתו עמדה בהר סיני. אילו לא היה עומד שם, לא היה מתגייר לעולם! הוא מתגייר כי יש בו נשמה טהורה המכירה ויודעת את בוראה.

האדם הוא נזר הבריאה. "אדם הראשון, מעשה ידיו של הקב"ה, נעשה בתכלית השלמות, בנוי, בכוח, בקומה" (רמב"ן בראשית ה, ד). אדם הראשון היה כליל המעלות. מיד עם יצירתו היה זקוף בקומתו ובעל שכל נאצל, וידע לדבר בשפה ברורה.

לעילוי נשמת
אליהו בן גוהרה ז"ל

ולהחזירה בי לעתיד לבוא". תפקידנו לשמור על נשמתנו שתהא טהורה כפי שניתנה לנו. כל חטא - פוגם בנשמה ומטמא אותה.

האדם, כאמור, מורכב מגוף ונשמה. במשך כל חיי האדם משמש הגוף כמלוש לנשמה. כל חייו שרוי האדם במאבק בלתי פוסק בין שני הכוחות הנוגדים הללו: הגוף מושך את הנשמה למטה, אל החומר, והנשמה מושכת את האדם למעלה, אל הרוח. ועיקר תכלית האדם היא להגביר את כח הנשמה על כח הגוף ולא להיכנע ליצרי הגוף.

כאשר האדם נפטר מן העולם, נשמתו נפרדת מן הגוף ועולה למעלה, ומעתה היא לובשת מלבושים חדשים. הגוף נטמן באדמה, שם הוא שוכן עד לקץ הימים.

לעתיד לבוא, בתחיית המתים, יפקוד הקב"ה את קברי בני האדם ויוציאם משם, שנאמר (יחזקאל לו, ג): "וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי ה' בְּפִתְחֵי אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם וּבְהֲעֵלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְבֻרֹתֵיכֶם עִמִּי,

אחד היצורים שברא ה' בבריאה היה הנחש. בתחילה הוא היה דומה לאדם, בקומתו ובצורתו ואף בדיבורו. אומרים חז"ל (נדה כג ע"א): "המפלת דמות נחש - תהא אמו טמאה לידה, הואיל וגלגל עינו עגולה כשל אדם".

הנחש התקנא באדם ורצה להחטיאו. מה עשה? פיתה את האשה שתתן לו לאכול מעץ הדעת. אמר לה כי ה' אסר עליהם את האכילה מעץ הדעת כי אינו רוצה שיהיו כמוהו - "וְהָיִיתֶם כְּאֱלֹקִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע" (בראשית ג, ה).

חוה הצליחה להחטיא את האדם והוא אכל מעץ הדעת. היה זה החטא הראשון של האדם, והחטא הזה פגם בנשמתו הטהורה. אדם הראשון שלאחר החטא שונה לגמרי מאשר לפני החטא.

מידי בוקר אנו אומרים בברכות השחר: "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה, אתה בראתה, אתה יצרת, אתה נפחתה בי, ואתה משמרה בקרבי, ואתה עתיד ליטלה ממני

ויחזיר את הנשמה שנטל מן הגוף.

בריאת האדם היתה יש מאין, אך תחיית המתים תהיה יש מיש. הקב"ה ינער את קברי הצדיקים, והם יקומו כשהם שלמים, כפי שהיו לפני מותם. אומרת הגמרא (סנהדרין צ"ב): "כשהם עומדים - עומדים בלבושיהם, קל וחומר מחיטה, ומה חיטה שנקברה ערומה, יוצאה בכמה לבושים, צדיקים שנקברים בלבושיהם - על אחת כמה וכמה".

לאחר המוות שום חלק מן הגוף לא נעלם ולא כלה. היסוד והגרעין קיים בעולם, הוא נמצא במציאות, אלא שהוא הצטמק והצטמצם, ובתחיית המתים הקב"ה יחדש אותו ויחבר חלק לחלק.

האדם נברא מארבעה יסודות - אש, רוח, מים, עפר. כל יסוד אחראי לחלק מסוים באדם, ובלעדיו אין לו קיום. וכשמת האדם מתפרקים ארבעת היסודות. "וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרָר עַל הָאָרֶץ כְּשֵׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר נִתְּנָה" (קהלת יב, ז). האש מסתלקת ונעלם חום הגוף, המים מסתלקים,

העפר שממנו הבשר - מתכלה. מה נשאר? עצמות.

בספר יחזקאל (פרק לו) מתואר "חזון העצמות היבשות". הנביא ניצב בבקעה מלאה עצמות אדם יבשות, הוא רואה כיצד הן מתחברות זו לזו ולאחר מכן מתמלאות גידים, בשר ועור. אך לא היה בהם רוח חיים. ה' מצווה את הנביא להתנבא ולהפח בהם רוח חיים: "הֲיֵה אֲנִי פֹתַח אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם, וְהֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל" (יחזקאל לו, יב).

הנביא יחזקאל אינו היחיד שמסופר עליו שהחיה מתים. אליהו הנביא החיה את בנה של האשה הצרפתית. אלישע, תלמידו של אליהו, החיה את בנה של האשה השונמית (מלכים ב, ד). אף לאחר מותו של אלישע, היה בו כוח להחיות מתים. הנביא מספר (שם יג, כא) שמת שנגע בעצמות אלישע קם על רגליו וחזר לתחייה.

הגמרא מספרת על תנאים שבכוחם היה להחיות מתים. רבי חנינא בר חמא החיה את עבדו המת של

ישראל: "וַאֲתָהּ לָךְ לְקַץ וְתַנּוּחַ וְתַעֲמֹד
לְגַרְלָךְ לְקַץ הַיָּמִין".

אך כדי לזכות לכך - עלינו להאמין
בתחיית המתים ועלינו להיות ראויים
לה. אלו שני תנאים שהם חוק ולא
יעבור. האמונה בתחיית המתים היא
אחד מעיקרי האמונה, ומי שאינו
מאמין בה - לא יזכה לה. כמו כן, עלינו
לשמור על נשמתנו בטהרתה, כפי
שקיבלנוה. כל זמן שהנשמה בקרבנו,
עלינו לעבוד את ה' ולקיים את
מצוותיו, לספק לנשמה את מזונה
הרוחני. ואז, כשתסתלק הנשמה אל
העולמות העליונים, היא תשוב לעתיד
לבוא ותתלבש בגופנו ותהנה מזיו
השכינה בחיי הנצח.

אנטונינוס, ועל כך אמר אנטונינוס
לידידו הטוב, רבי יהודה הנשיא:
"ידענא זוטי דאית בכו מחיה מתים" -
יודע אני שהקטנים שבכם מחיים
מתים (עבודה זרה י ע"ב). רבה התבשם
כהלכה בפורים, ובשכרותו שחט את
רבי זירא. למחרת התפלל עליו
והחיהו (מגילה ז ע"ב).

כל המקרים הללו, ומקרים נוספים
שהוזכרו במקורות, מלמדים אותנו
על תחיית המתים שלעתיד לבוא. ועל
כך נרמז בתורה (דברים לב, לט): "אֲנִי
אָמִית וְאֶחְיֶה". ובספר דניאל (יב, ב)
נאמר: "וְרָבִים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר
יִקְיְצוּ, אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹהִים לְחַרְפוֹת
לְדָרְאוֹן עוֹלָם", וכן נאמר שם (פס' יג)
הפסוק שרגילים לאומרו אצל כל מתי

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

חושך בארץ ולא בשמים!

אלא שישנם דברים גלויים וישנם דברים שאינם גלויים, אותם ניתן לגלות לאחר עמל, כגון הזהב והיהלומים, מרובצים של נחושת ואבץ, ועוד חומרים שונים.

בכל מה שהאדם עושה ומייצר, הוא משתמש בחומרים הנפלאים הקיימים בבריאה, ועל ידי טכניקות שונות הוא מכין מהם חומרים חדשים. אבל אפילו הפרופסור הגדול ביותר לזואולוגיה לא הצליח לייצר יתוש קטן, רק הקב"ה בורא הכל!

וזאת עלינו לזכור ולהאמין תמיד, שכל הבריאה של הקב"ה היא, ובלמוד פסוקי מעשה בראשית נוכל לחזק בעצמנו את עיקר האמונה החשוב: "אני מאמין... שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים".

בתחילה ברא הבורא את העולם כולו קיים, אך שררו בו חוסר סדר וחשכה, ובכל יום סידר הקב"ה במאמר פיו את הבריאה, עמד ותלה את המאורות, את השמש והירח וכדו'.

וְהָאָרֶץ הִתְהַ תְּהוּ וְבָהּ חֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם (בראשית א, ב).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"וכזה נבוא אל הביאור: והוא כי האדון יתעלה שמו כל מה שברא בעולם שהם המקורות וכל אשר ישנו במציאות ושמים וארץ הכל כאשר לכל בראו ה' כדיבור אחד, וזה הוא אומרו "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" דקדק לומר שני 'אתין' לרבות כל הנמצא בעולם. ולהיות שהנבראים הם רבים כי מלבד העשרה דברים הניכרים ונראים לעין כל כמו שמנאום חז"ל (הגיגה יב.) וכו' - מלבד אלו יש עוד בריאות אחרים נעלמים ונבלעים בכוחות היסודות וכו' אשר לזה כללם הבורא בב' פרטים גדולים ועצומים בשמים ובארץ, והם הם הב' ריבויים שריבה באומרו את השמים ואת הארץ ובמאמר א' ברא הכל יתעלה שמו וגו'".

רבנו ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שלא יתכן שיאמר אדם חס וחלילה שיש בריאה שה' יתברך לא ברא אותה, ולא עוד אלא שהכל עשה האלוקים בששת ימי בראשית.

פעורה, וחושך מכסה את הארץ - יש לדעת כי רוח אלוקים מרחפת ונמצאת אף בתוך החושך והאפילה. עיני ההשגחה צופיות, ורק יאמר ה' "יהי אור" - ובריאה שלימה תקום ותפרח.

מסופר על אדם שנכנס לאדמו"ר ושטח בפניו את צרותיו הרבות.

שאלו האדמו"ר: "איך אתה מרגיש בתוך הצרות?"

"כמו בחושך", ענה אותו אדם.

פתח האדמו"ר חומש בראשית וקרא את הפסוק הנ"ל - "וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹמֹת... וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹרֶךְ וַיְהִי אֹרֶךְ", ואז אמר ליהודי: "תתפלל לקב"ה שיהיה לך אור, ותראה את האור שבפתח!"

"הָעַם הַהֲלֹכִים בְּחֹשֶׁךְ רְאוּ אֹרֶךְ גָּדוֹל" (ישעיה ט, א). גם כששורר בחוץ חושך, אין להתייאש. יש לצפות לאור התורה שיאיר את דרכנו.

אומנם, הכתוב מדגיש: "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבִהוּ" דווקא הארץ היתה תהו ובוהו, אבל השמים היו מסודרים, שם היה אור, לא חושך.

גם כשאדם נמצא במצב חשכה, מוקף בקשיי פרנסה, בריאות, חינוך ילדים וכדומה, עליו לאחוז בתורה הקדושה שנקראת אור, שנאמר (משלי ו, כג): "כִּי יֵרָמֵז מְצֻוֹה וְתוֹרָה אֹרֶךְ".

אם יש תורה - אפשר להתמודד מול כל הקשיים. התורה מסייעת לאדם להתגבר על כל בעיות החיים.

"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר, כי מיד בתחילה, מלמדת אותנו התורה השקפה נכונה, שתלוה אותנו בכל הזמנים: לעולם אל לנו לאבד את התקוה. עלינו לבטוח בה', ואין מקום ליאוש כלל.

אף כששורר תהו ובוהו, התהום

לעילוי נשמת

תמר בת רגינה ז"ל

בתחבולות תעשה לך מלחמה

"והנחש הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה" (בראשית ג, א) - הקב"ה נתן לנחש תכונות שונות משאר בעלי החיים כי עליו הוטל תפקיד חשוב בבריאה: הוא היצר הרע, שנועד לפתות את האדם ולהכשילו. ועל האדם לעמוד נגדו ולא להתפתות - ורק כך מגיע ליעדו והופך להיות שלם.

הנחש - הוא היצר הרע - ידע שעליו להכשיל את האדם. מה עשה? "וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה" (שם) - הוא לא הלך אל האדם, יציר כפיו של בורא עולם, שהיה יצירה ראשונה ומושלמת בכל, כי ידע שלא ישמע בקולו, לכן הלך לאשה.

ומה אמר לה?

היצר הרע פותח את מלחמתו בתחבולה פשוטה - הוא מראה לאדם עד כמה קשה היא דרך התורה ומחשיכה בעיניו. "אֵף כִּי אָמַר" (שם),

"והנחש הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה" (בראשית ג, א).

לאחר בריאת האדם הכניסו הקב"ה לגן עדן, שם היה "כָּל עֵץ נִחְמָד לְמִרְאֵה וְטוֹב לְמֵאֲכָל" (ב, ט). כל סוגי עצי העולם וכל הפירות שיש בעולם היו קיימים בגן עדן.

ה' ציווה על האדם: "מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל תֹּאכְל" (שם ב, יז) - אתה יכול לאכול מהעצים כולם, אבל "וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ" (שם, יז) - מעץ אחד בלבד נאסר עליך לאכול, "כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" (שם).

האיסור נאמר לטובתך. הקב"ה ברא אותך להיות שלם, וכדי להיות שלם עליך לעמול ולהתגבר. ומהו העמל? להישמר לא להתפתות, להיזהר לא לאכול מהעץ.

אך כבר אז קמו גורמים שיפריעו לאדם בתפקידו - הנחש הוא יצר הרע, הוא השטן (בבא בתרא טז ע"א).

על ידי שמירת ההלכות והאיסורים.
יהודי שומר תורה יודע לאכול בשבת
מטעמים טעימים וחמים, והכל על פי
ההלכה...

אך היצר הרע, החפץ להצליח
במשימתו, יודע שעליו להטיל פצצה
חזקה, ועל כן דבר ראשון הוא טוען:
מסכנים שומרי התורה - הכל אסור -
אויף!

כדי שהאדם לא ישתכנע בכל אופן
ללכת בדרך התורה, מוסיף היצר
הפחדה - אם תקיים מצוות, אתה
עלול למות - "בְּיָוֶם אֶכְלָה מִפְּנֵי מוֹת
תָּמוּת!"

האשה אמרה אל הנחש: למה אתה
אומר כך? "מִפְּרִי עֵץ הָגֶן נֹאכַל" -

"אף" - אוף... הוא חפץ שהאדם ירגיש
קושי - הכל אסור! אני כבול! אסור
לאכול, אסור לשתות, אסור לנשום,
אסור לעשות... אוף!

הוא אומר לאדם שאסור לו לדבר, כי
כמעט כל מילה עלולה להיחשב בגדר
לשון הרע...

בשבת אסור לו כמעט לזוז... אסור
אפילו לשתות כוס תה, כי כתוב "לא
תִבְעְרוּ אֵשׁ" (שמות לה, ג).

מסכנים הדתיים, אסור להם לאכול
חם, רק קר... אסור להם לאכול
במסעדה...

כמובן, זוהי השקפה מוטעית, כי
התורה ניתנה לחיות בה, וההלכה מורה
לנו כיצד ניתן לחיות באושר ובשמחה
בתוך המסגרת שמציבה לנו התורה,

הרגיש בתוך ליבו שאם ייסע בשבת -
ימות מיד.

באחת השבתות תפסוהו חבריו בכוח,
הכניסוהו לתוך הרכב ונסעו לים...
במשך כל הדרך הם אמרו לו: "נו,
אתה רואה, נסענו, ולא קרה לך
כלום..." , ואכן, מאותה נסיעה הוא לא
חזר...

בשיטה ערמומית זו הצליחו בקיבוצים
לפתות ילדים רבים לסור מדרך
התורה. הם היו אומרים לילדים
הרכים: "נכון, אסור להדליק אש
בשבת? ומה קורה למי שמחלל
שבת? כתוב בתורה: "מַחְלְלֵיהָ מוֹת
יּוֹמָת" (שמות לא, יד), ואז היו מדליקים
אור ומראים לו כי לא מתו, וכך הכניסו
בילדים כפירה.

אחרי שהיצר הרע מקרר את האמונה,
הוא עובר לשלב הבא החמור מכך
ומחדיר באדם אפיקורסות ממש!

לאחר שחווה ראתה שלא נענשה על
הנגיעה בעץ הדעת, אמר לה הנחש:
היודעת את כיצד ידע הקב"ה לברוא

מותר לנו לאכול מכל הפירות, רק
"מִפְרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן" - רק מעץ
אחד, "אֲמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ
וְלֹא תִגְעוּ בוּ בְּפֶן תִּמְתּוּן" (בראשית ג, א-ג).
חווה הוסיפה איסור ואמרה שאסור
להם אפילו לגעת בעץ הדעת. בגלל
דברי היצר שהכל אסור, היא
התפתתה להוסיף איסור נגיעה בעץ,
שאותו הקב"ה לא אמר.

אכן, התחבולה של היצר שמשחיר
את הדרך עלולה לתת לאדם הרגשה
שהכל אסור.

מה עשה נחש הקדמוני?

דחפה עד שנגעה בעץ, והראה לה
שהיא נשארה בחיים. על אף שעברה
את ציווי ה', לא קרה כלום, ולכן אל
לה לחשוש גם מהאכילה. וכך קירר
את אמונתה וגרם לה לעבור על איסור
מפורש, של אכילה.

שמעתי סיפור מזעזע, על אדם שומר
מסורת. שכאשר היה בגיל שש-
עשרה היו חבריו המקולקלים
מפצירים בו לנסוע איתם לים בשבת
רח"ל, אך הוא סירב לכך בתוקף. הוא

ומעתה אין לי תקנה!

אדם צריך להיזהר בשמירה מעולה שלא ישמע דברי אפיקורסות, הן מחבריו והן מיצרו הרע, כדי שיוכל לקיים את מצוות ה' אלוֹקיו.

מטרת הנחש בכך שהלך אל חוה היתה להטיל בה זוהמה, [עניין עריות]. הוא רצה שאדם הראשון ימות, והוא יקח את חווה לאישה.

ומה היה עונשו?

בתחילה ברא הקב"ה את הנחש בדמות אדם בעל ידיים, רגליים ופה. הוא היה הולך בזקיפות על שתי רגלים כמו בן אדם, והיו בו כוח הדיבור, חכמה ודעת, ואף תבונה ועורמה רבה. ניתנו בו.

משהחטיא את אדם וחוה, נגזר עליו: "עַל גְּחֹנֶךָ תֵּלֵךְ". כל הבהמות והחיות הינם כפופים, הם בעלי ארבע רגליים וראשם מופנה כלפי מטה, ואילו האדם זקוף קומה.

בעניין הגלגולים כתוב בקבלה, שאחד

את ההרים הגבעות, החיות ואת העולם כולו? הכל מהעץ הזה! כביכול הקב"ה אכל מעץ זה וקיבל דעת לברוא את כל העולמות.

גם אתם - כך אמר לה הנחש - אם תאכלו מעץ זה לא תמותו, אלא תוכלו לדעת ליצור עולמות, והקב"ה אינו רוצה שיהיו עוד כאלה שיבראו עולמות, ולכן אסר עליכם לאכול מעץ הדעת!

על האפיקורסות הזו לא מחל הקב"ה לעולם - והעניש את הנחש המרושע.

הנחש טען שמילא את תפקידו וביצע את שליחותו - להחטיא את האדם, ועל כן אינו צריך להיענש, אך הקב"ה לא מחל לו על הכפירה הנוראה הזו שהוציא מפיו שנחשבת למרידה במלכו של עולם, ועל כך הענישו, ובעתיד לבוא ישחט הקב"ה את היצר הרע.

זו דרכו של היצר הרע - להחדיר אפיקורסות באדם, ועל ידי זה - האדם נופר, וכל התורה כולה מותרת לפניו, שכן הוא חושב: הרי כפרתי בעיקר

כך ששמעתי באומרים לי שממציא האייפון, יהודי מתבולל, הודה שהמצאתו החריבה את העולם ואסר על ילדיו באיסור מוחלט להחזיק במכשיר זה.

עלינו להתרחק ממחריבי העולם הללו ולהישמר מהם, להתגבר על היצר הרע של דורנו, דור עקבתא דמשיחא, וכך נזכה לצלוח את נסיונות התקופה הקשה.

הקשיים הגדולים ביותר לנשמה הוא להתגלגל בגוף חיה או בהמה, ומדוע? כי עד עתה היא שכנה בגוף זקוף, ופתאום עליה להיות כפופה.

זוהמת העריות מחריבה והורסת את העולם כולו. ובעקבתא דמשיחא (בימות המשיח) זהו הניסיון הגדול ביותר. כיום, שהתקשורת פרוצה, הרבה יותר קל להיכשל באיסורי עריות. עד כדי

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

רמזים בתיבת "בראשית"

אותם "וְהָמָּה"? הכוונה שהקב"ה חיבר בו, באדם, את היצר הרע, ואז הוא החל להתעקם.

כאשר הקב"ה נפח בו באדם נשמת חיים, היתה הנשמה ישרה, קדושה וטהורה. אולם בהמשך, כשנתן בתוכו את הנחש הקדמוני, יצר הרע, "וְהָמָּה בְּקִשּׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רָפִים".

חייב אדם לזכור: ישר באת! עליך לדאוג להישאר ישר, כדי שבבוא היום - תשוב ישר! "בראשית" הוא גם אותיות: "ישר תבא". עליך לדאוג שכשתבוא לעולם האמת, בו תצטרך לתת דין וחשבון, לא תהיה עקום.

הוא מביא רמז נוסף (פירוש ל):

"בראשית - אותיות: בכוחך תענה אמן יהא שמיה רבא", וכמו שאמרו חז"ל (שבת קיט ע"ב): "אמר רבי יהושע בן לוי, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו - קורעין לו גזר דינו".

משום כך פרשת בראשית נקראת

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

המקובל האלוקי, אביר יעקב רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל, חיבר ספר שלם בשם "גנזי המלך" רק על המילה "בראשית", הכולל גימטריות וראשי תיבות, על כל מה שמילה זו מרמזת.

ידוע שאור העולם, אדוננו הגאון מוילנא זצ"ל אמר, שכל תרי"ג מצוות התורה רמוזות במילה "בראשית". שאל אותו אחד השומעים: "כיצד, למשל, רמוזה במילה זו מצות פדיון הבן"? השיב הגר"א על אתר: "בראשית - ראשי תיבות: ב'ן ר'אשון א'חרי ש'לושים י'ום ת'פדה".

נציין פרפרת אחת מדבריו של רבי יעקב (פירוש יו"ד):

"בראשית - אותיות: ישר באת", וכמו שאומר הכתוב (קהלת ז, כ"ט): "עֲשֵׂה אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל". דא עקא, "וְהָמָּה בְּקִשּׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רָפִים". מי הם

וזהו שאמר רבי יצחק (הובאו דבריו ברש"י), שפתח הכתוב ב"בראשית" משום "פַּחַח מֵעֵשׂוֹ הַגֵּיד לְעִמּוֹ" (תהלים קיא, ו). ומהו אותו כוח שהקב"ה נתן בידינו? עניית אמון יהא שמייה רבא בכל כוחו.

אחרי יום כיפור, שכן ביום כיפור נחתם גזר דינו של אדם. מי יכול לדעת מה עלה בדינו? העצה לכך היא - "בראשית", לענות אמון יהא שמייה רבא בכל כוחו, שבכוחו לקרוע את גזר הדין.

אוצרות ה'

במצוות השבת נאמרו שתי מצוות - "זכור" ו"שמור".

"זכור" פירושו: לזכור את השבת כבר מתחילת השבוע, ולכבדה במאכל ובמשתה המענגים את הנפש. אם רואה דבר מאכל טוב וטעים ישמרהו לשבת.

"שמור" הוא מלשון שמירה. על האדם לעמוד על המשמר בעיניים פקוחות, ולהיזהר מאוד בכל הלכות שבת לפי כל כלליהן ודקדוקיהן. הלכות רבות נאמרו בשבת הקדושה, ויש להיזהר בהן וללמוד אותן היטב.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

ספרים שלמים נכתבו על תיבת 'בראשית', שכלולות ורמוזות בה כל מצוות התורה כולה.

את המילה "בראשית" אפשר לחלק לשתי מילים, ששתיהן מאוצרו של הקב"ה: ירא - שבת.

"אין לו לקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים" (ברכות לג ע"ב), ו"מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה" (ביצה טז ע"א).

וזכור בדיבור אחד נאמרו" - יש להדר בכבוד השבת, ויחד עם זאת להקפיד היטב לשמור ולקיים את הלכותיה! כמה יש לנצל את המתנה המופלאה הזו, ששבת שמה!

מרוץ זצוק"ל כמעט ולא ישן בלילה שבת, באומרו כי לימוד התורה של הלילה יש לו מעלה גדולה ביותר - "קומי רַנִּי בַּלַּיְלָה לְרֵאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת" (איכה ב, יט). ואומנם, הזוהר הקדוש מאריך ביותר במעלה זו, ומצינו שדוד המלך נהג לישון מעט, כשנת הסוס - עד חצות הלילה, ולאחר מכן היה קם ולומד תורה עד הבוקר.

ומעלת לימוד תורה בלילה שבת קודש - על אחת כמה וכמה...

לדוגמא: אסור לאדם להזיז מזלג סתם כך, משעמום - באופן כזה האדם עובר על איסור "מוקצה". זו הלכה שלא הרבה יודעים אותה (שו"ע סימן שח סעיף ד, משנה ברורה ס"ק כג בשם יש מחמירין, חו"ע שבת ג ע"א).

מרוץ רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל היה רגיל לומר: עניים יכולים בקושי גדול לקיים את מצות 'זכור'. אין להם כסף לקנות בשר, עוף ויין לכבוד שבת - אבל את ה'שמור' הם יודעים היטב.

ואילו העשירים מקיימים מצות 'זכור' בהידור רב. הם מביאים ארגזים מלאי כל טוב לבית, אך את ה'שמור' הם קצת שוכחים...

ולא כך צריך לנהוג, שהרי "שמור

להצלחת

משה בן שושנה

הזמן - מכלל הנבראים

שהוא לא היה קיים לפני שנברא העולם. החל מהיום הראשון - בו הקב"ה החל לברוא את העולם - נברא גם המושג "זמן".

וכך כתב רבינו בחיי על הפסוק (שמות כ, יא): "כִּי יֵשְׁתַּת יָמִים עֲשֶׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", וזה לשונו: "ועל דרך השכל, ה'ששת ימים עשה ה'" בכלל החידוש הם, וזה יורה כי הזמן נברא. ואילו אמר 'בששת ימים' היה מורה כי הזמן היה קדמון".

יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי הַבַּל הַמְדַּבְּרִים עַל כָּל מִינֵי יִצּוּרִים בְּנֵי מִילְיוֹנֵי שָׁנִים - הַכֹּל שְׁטוּיוֹת וְהַבְּלִים! לִפְנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם לֹא הָיָה מוֹשֵׁג שֶׁל זְמַן!

'אז מה היה קודם לבריאת העולם?' יש השואלים, והתשובה: איננו יודעים! אין לנו תפיסה בעולמות שאין בהם זמן! זהו שטח כניסה פרטי השייך לבורא עולם בלבד, ולנו אין את המושגים להבין בהם.

בְּרִיאַת פְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

מבחר המין האנושי, רבנו הרמב"ם (מורה הנבוכים חלק ב פרק יג) כותב, ש"הזמן עצמו גם כן מכלל הנבראים" - הזמן הוא בריאה שיש לה מהות עצמית.

כאשר אדם חוטא, ועובר חלילה עבירה - מלבד החומרה שבעצם מעשה העבירה, הרי שהוסיף וקלקל את הבריאה הנקראת "זמן".

יתירה מזאת, גם אם אדם לא חטא בפועל אלא ישב בטל, העביר את זמנו לריק - הוא נחשב חוטא, משום שפגם במהות הזמן. לזמן יש מהות עצמית והוא כביכול "זועק" לקב"ה: "בראת אותי כדי שינצלו אותי!"

כדי שהזמן ימלא את מטרת בריאתו - יש לצקת בו תוכן! לנצלו ללימוד תורה ולקיום מצוות, ולא לתת לו לחלוף לריק.

מאחר והזמן מכלל הנבראים, נמצא

אלו" - ומכל מקום אין לנו שום מושג מה הם העולמות האלו. מה שברור שאין הכוונה שעולם אחד היה כך וכך זמן עד שהקב"ה החריבו, ועולם אחר כך וכך זמן, שכן כאמור, לפני בריאת העולם הזה לא היה מושג של זמן קיים.

הזמן - מכלל הנבראים בששת ימי המעשה הוא, ויש לו מהות עצמית, המחייבת אותנו לצקת בו תוכן, לבל יחלוף לריק.

מי שמתעמק בעניינים אלו יותר מידי, כבר אמרו עליו חז"ל (פסיקתא זוטרתא בראשית הקדמה) ש"ראוי לו שלא נברא".

וכן דרשו חז"ל (חגיגה יא ע"ב) מפסוקים, שאל לו לאדם לשאול על מה שהיה קודם שנברא העולם, או מה למעלה ומה למטה, מה לפניו ומה לאחור.

אומנם מובא בחז"ל (בראשית רבה ג, ז), שהקב"ה היה בורא עולמות ומחריבן, בורא עולמות ומחריבן, עד שברא את

"מה יגידו???"

ב'בראשית' משום 'פֶּחַ מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַתּ לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם' (תהלים קיא, ו), שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם: כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

ידועים דברי רבי יצחק שהובאו ברש"י:

"לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה' (שמות יב, ב) - שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל - ומה טעם פתח

זהו שאמרו חז"ל (שמות רבה נא, ב):
 "שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך
 שהוא צריך לצאת ידי המקום, שנאמר
 (במדבר לב, כב) 'וְהִיִּיתֶם נְקִיִּים מֵה'
 וּמִיִּשְׁרָאֵל"'. מוטלת עלינו החובה
 להיות נקיי כפיים כלפי שמיא, וכלפי
 העולם כולו.

שאל מורי ורבי, הגאון הגדול, מאיר
 עיני ישראל, רבי דב מאיר רובמן זצ"ל:
 מדוע עלינו להתחשב ב"מה יגידו"
 עלינו אומות העולם?
 אלא מכאן ראייה, הוא משיב, שכן
 עלינו להתחשב בכך, וזאת כדי שלא
 יהיה חלילה חילול השם, שיאמרו
 לישראל ליסטים אתם.

התורה - ה'קושאן' של עם ישראל

מערת המכפלה.

עמד נציג ישראל וחומש בידו וקרא
 את הפסוקים בפרשת חיי שרה, בהם
 מספרת התורה על קניית מערת
 המכפלה על ידי אברהם אבינו בארבע
 מאות שקל כסף.

השיב הנציג הערבי לנציג הישראלי:
 "אתה מסתמך על התורה שלכם
 כראיה לבעלותכם על ארץ ישראל?
 אם כן, באותה תורה נאמר שיש מצוה
 לשמור שבת. אתה שומר שבת?! אם
 אינך מקיים את מה שכתוב בה, איך
 אתה מנפנף בה כמסמך מחייב?"...

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ (בראשית א, א).

התורה פתחה ב'בראשית' להורות
 שהארץ שייכת לעם ישראל, וכדברי
 רבי יצחק הידועים המובאים ברש"י.

ה'קושאן' - ה'טאבו' - של ארץ ישראל
 הוא הפסוק הראשון הפותח את
 תורתנו הקדושה - "בראשית ברא
 אלוקים".

באחד העימותים הבינלאומיים שהיו
 לנציגי ישראל עם נציגי האומות,
 התעורר ויכוח למי יש זכות בעלות על

מבחן האמונה

וחושך ישמשו בערבוביה.

כך היה בתחילת הבריאה. הקב"ה ברא את השמים והארץ וכל אשר בס, אך הכל היה מעורבב זה בזה, לא היה סדר והבדלה בין הדברים.

ומכיוון שרצה הקב"ה שתהיה הפרדה מוחלטת בין היום ובין הלילה, על כן הבדיל בין האור ובין החושך; האור - ביום, החושך - בלילה.

כשם שכולנו מבינים שהאור מאיר ביום, וכשם שכולנו יודעים שהעדר אור יוצר את חשכת הלילה - כך באותה מידה עלינו להאמין שבתחילת הבריאה האור והחושך שימשו בערבוביה.

מעשה בראשית הוא יסוד האמונה. גם

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְכָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם... וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר... וַיַּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קִרְא לַיְלָה (בראשית א, ב-ה).

בתחילת הבריאה, האור והחושך היו משמשים בערבוביה.

ולכאורה כיצד ייתכן הדבר, הלא האור והחושך אינם מתקיימים יחד, אם יש אור - החושך מסתלק. וכפי שכתב רבנו בחיי ב"חובת הלבבות" (שער חמישי): "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך!"

אלא, שכל זה במושגים הארציים והמוגבלים שלנו. אבל בורא עולם הוא כל יכול ואין לו שום קושי שאור

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

אם איננו מבינים את הדברים בשכלנו, עלינו להאמין באמונה שלימה שכך הוא. "ולחושך קרא לילה". לפעמים יש חשכה וטשטוש, איננו רואים את הדברים בעינינו וקשה להבינם בשכלנו. אך דווקא אז נבחנת האמונה - "וְאִמּוּנַתְךָ בְּלִילוֹת" (תהלים צב, ג).

דבר דבור על אופניו

מתחילת הבריאה לא סידר והעמיד כל דבר על מכונו?

הטעם שכך ברא ה' את הבריאה הוא כדי ללמד את האדם את חשיבותו של הסדר!

אומר הקב"ה לאדם: ראה, תחילה בראתי את העולם בערבוביה, אבל כך אי אפשר להתקיים ולהצליח. כדי שהבריאה תוכל להתנהל כראוי מוכרחים להפריד בין הדברים, לסדר ולהעמיד כל דבר על מקומו.

זה ה'בראשית' והיסוד של כל החיים - סדר ומשטר.

כל דבר צריך להיות במקומו ובזמנו. "לְכָל זְמַן וְזְמַן יָעִת לְכָל חַפְץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם" (קהלת ג, א). יש זמן לתפילה ויש זמן

וַיִּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א, ד).

הנה בתחילה נבראה הבריאה באופן כללי - "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ". בשלב הראשון, הכל שימש בערבוביה - שמים וארץ, אור וחושך, מים ויבשה, מאורות השמים.

רק בשלב השני הבדיל אלוקים בין דבר לדבר והעמיד כל דבר על מכונו, וכפי שאומרת התורה: "ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך", "ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע", וכן על זה הדרך.

ויש להבין פשר הדבר, הלא בורא עולם הוא כל יכול, ומדוע כבר

"אמור לי, מיהו לדעתך נחשב למתמיד?"

השיב התלמיד לתומו: "מתמיד הוא זה שלומד בהתמדה רבה אל תוך השעות הקטנות של הלילה".

השיב רבו: "לא ולא! דע לך, מתמיד הוא זה שלומד בזמן, מתפלל בזמן, אוכל בזמן והולך לישון בזמן. זה המתמיד האמיתי!"

ללימוד, יש זמן לאכילה ויש זמן למנוחה. והאדם צריך להקפיד על כך שכל דבר יהיה במקומו ובזמנו - "דְּבַר דְּבַר עַל אָפְנֵינוּ" (משלי כה, יא).

סוד ההצלחה הוא הסדר והמשטר. כאשר אין הקפדה ואין משמעת, והכל נעשה בערבוביה - ההישגים יהיו עלובים ורדודים.

אחד מגדולי ישראל שאל את תלמידו:

אחרי הלילה בא היום

כולם - ונחום איש גם זו אומר: גם זו לטובה.

נדמה אליהו הנביא לאחד משרי הפרלמנט, ואמר למלך: נראה לך שהיהודים טיפשים כל כך שיביאו למלך חול? ודאי זהו החול של אברהם אביהם, שהיה זורק אותו והפך לחיצים, ובו ניצח את כל אויביו.

הסכים המלך לנסות. היתה לו מדינה שמרדה בו. זרק עליה מן החול, והנה - 'הרשעה כולה כעשן תכלה'...

התפעל מאוד, ומיד החזיר לנחום איש

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר (בראשית א, ה).

בעם ישראל היום מתחיל מן הלילה. בתחילה יש לילה אפל, קושי, יגון ואנחה, אך לבסוף מגיע האור, מגיעה הישועה.

הגמרא (תענית כא ע"א) מספרת על נחום איש גם זו, שגשלח על ידי היהודים להביא אבנים טובות למלך. בדרכו לקחו לו אנשי בליעל את האבנים מתוך הארגזים ומילאו במקומם חול. המלך כעס מאוד למראה המתנה שקיבל מן היהודים ורצה להרוג את

(ישעיהו כא, יא): "שֹׁמֵר, מִהַ מְלִילָה, שֹׁמֵר
מִהַ מְלִילָה?" - השומר, ה' יתברך, מה
יהיה עם הלילה? עוד כמה זמן נהיה
בגלות הקשה הזאת?

ומה עונה לנו הקב"ה? - "אָמַר שֹׁמֵר
אָתָּא בְּקֶרֶךְ וְגַם לַיְלָה" (שם, יב) - אני
רוצה כבר לגאול אתכם! אני מביא את
הבוקר! אבל אתם עדיין בלילה - אתם
נשארם רדומים... וממשיך ואומר:
"אִם תִּבְעֲיוֹן בְּעֵיוֹן. פִּרְשׁ רִשְׁי: "אם
תבקשו בקשתכם למהר הקץ".

בן אדם, מה לך נרדם? קום קרא אל
אלוקיך!

קראו אלי - ומיד אענה לכם. וַיִּזְעַקוּ
אֶל ה' בְּצַר לָהֶם מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם"
(תהילים קו, ג).

עלינו לזעוק ולהתפלל אל הקב"ה
שיפדה אותנו מכל צרותינו ויגאלנו
גאולת עולמים בקרוב!

גם זו יהלומים והוסיף לו שומרים
שישמרו עליו בדרכו חזרה.

שמעו על כך אותם גנבים שהחליפו
את האבנים בחול. מיד סתרו את
בתיהם והביאו את כל החול למלך, אך
כמובן שלא קרה כלום והחול לא פעל
מאומה. המלך כעס על שהתלו בו ודן
את כולם לתליה.

יהודים מאמינים בני מאמינים יודעים,
שהכל לטובה ובסוף יהיה אור.

אנחנו מצויים בתקופה קשה - תחת
איומים של אויבים מכל עבר. אבל גם
זו לטובה. מכאן עוד תצא גאולה
בעזרת ה'! כאן תהא קבורתם של
אויבי ישראל, ואנחנו ניוושע!

אלא שבינתיים הלילה ארוך ושחור
וקשה... הוי, ריבונו של עולם! איזה
לילה... איזה קושי...

אנחנו פונים אל ה' יתברך ואומרים

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

עין הדעת - שורש כל מצוות התורה

זרה.

ומצוות שבין אדם לחברו עניינן הימנעות מלהזיק לגופו ולממונו של חברו, ענייני אישות שבינו לאשתו, וכמו כן קיום יישובו של עולם על ידי דינים ומשפטים.

ודוק ותמצא, שכל יסודות אלו נכללים בשבע מצוות בני נח. ויסודות אלו הם השורשים אשר מהם הסתעפו אחר כך כל תרי"ג המצוות שהרבה הקב"ה לישראל ברוב טובו וחסדו.

אולם אצל אדם הראשון נכללו כל אלו באזהרת עין הדעת. שאם לא היה מצטווה על כך, היה עוסק אך ורק בדברים הרוחניים ולא היה בוגד באלוקיו ולא היה חושב מחשבת אוון. לעשות רע נגד רעהו.

הנה כי כן, הכוונה האלוקית בבריאת האדם היתה שהאדם יאכל מעץ החיים וחי לעולם בגן עדן ויעסוק רק בעולמות הרוחניים, ובכל זאת הקב"ה הכין לו גם אפשרות וניסיון שיסור מן הכוונה האלוקית המקורית, על ידי שיאכל מעץ הדעת וימות.

וַיֵּצֵא ה' אֱלֹקִים עַל הָאָדָם לְאמֹר מִפֶּלַע עֵץ הָגֵן אֶכֶל תֹּאכַל (בראשית ב, טו).

חז"ל (סנהדרין נו ע"ב) דורשים פסוק זה לעניין שבע מצוות בני נח, כדלהלן:

"ויצו" - זו עבודה זרה, "ה" - זו ברכת השם, "אלוקים" - אלו דינים (משפטים), "על האדם" - זו שפיכות דמים, "לאמר" - זו גילוי עריות, "מכל עץ הגן" - ולא גזל, "אכול תאכל" - ולא אבר מן החי.

ויש להבין את דרשתם, הרי הפסוק נאמר קודם חטא אדם הראשון, ומה שייך אז לצוות את הציוויים הללו? וכי שייך בו גזל, וכי שייך בו גילוי עריות? ביאר המלבי"ם: באו חז"ל ללמדנו כי שורש כל המצוות שבתורה תלוי בשבע מצוות בני נח.

צא וראה, כל המצוות שבתורה נכללות או ב'בין אדם למקום' או ב'בין אדם לחבירו'.

מצוות שבין אדם למקום כוללות ענין של מורא שמים, אהבת ה' ועבודת ה', ומאידיך - הימנעות מחילול ה' ועבודה

מדוע נברא היצר הרע?

יודעים דרך צניעות להבחין בין טוב לרע, ואף על פי שניתנה בו דעה לקרות שמות, לא נתן בו יצר הרע עד אוכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע וידע מה בין טוב לרע".

קודם החטא, לא ידעו אדם וחווה דרך צניעות; מאחר ולא היה בהם יצר הרע, לא הבדילו בין טוב לרע וגם לא הכירו בחיסרון שבחוסר הצניעות.

אך לאחר שנכנס בהם היצר הרע - "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ פִּי עֵרְמָם הֵם וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹלֶת" (שם ג, ז). כשנכנס בהם היצר הרע הבינו כי אם ישנה משיכה לא חיובית לדבר כלשהו, אות הוא שיש בו מכוח הרע, וממילא הבינו את דרכי הצניעות.

נמצא אפוא, שגם בריאת היצר הרע היתה לתועלת, שבזכותו למדו דרך צניעות.

וְלֹא יִתְבַּשְׂשׂוּ (בראשית ב, כה).

יצרו של אדם רע הוא, ועם כל זאת - יש לו גם תפקיד חיובי בבריאה.

במבט שטחי אומנם קשה להבין מדוע נברא היצר הרע המחטיא את האדם, אך כלום יכול אדם להבין את תכליתה של הבריאה כולה?

מאמינים אנו כי החכמה האלוקית לא בראה דבר שאינה לתכלית של הטבה לאדם, בין אם אנו משיגים אותה בדעתנו ובין אם לאו.

מכל מקום, דווקא את תכלית בריאת היצר הרע - יכולים אנו ללמוד מפרשתנו, בה מסופר על האכילה מעץ הדעת שבעקבותיה נכנס באדם וחווה היצר הרע.

הכתוב אומר (בראשית ב, כה): "וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׂשׂוּ".

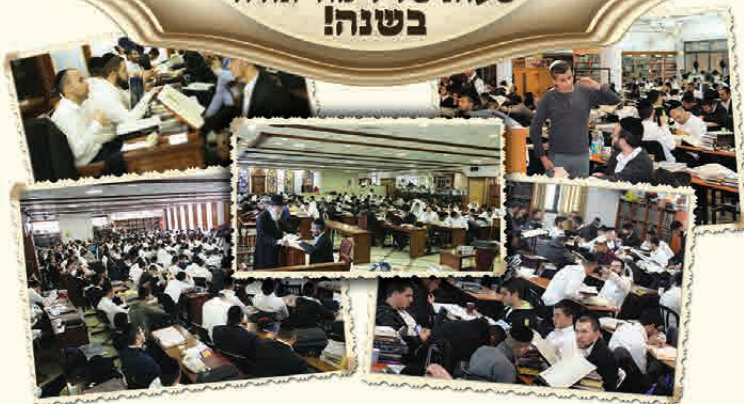
ופירש רש"י הקדוש: "שלא היו

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ- 10,555,000 שעות של לימוד תורה בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים **02-5000455**

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התינוק נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ה